

Asia: VN/3882/2021

Lausuntopyyntö kansallista tieliikenteen päästökauppaa koskevasta arviomuistioluonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleinen lausunto arviomuistioluonnoksesta

Voitte tässä lausua yleisesti arviomuistioluonnoksesta

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, SBB, kiittää mahdollisuudesta esittää kommentteja työryhmän arviomuistioluonnokseen.

Luonnoksessa on arviomme mukaan tuotu kattavasti esille asian moninaisuus ja esitelty päästökaupan peruseriaatteen. Pidämme arvokkaana asiana sitä, että työryhmä on raportissaan tarkastellut myös komission ehdotusta päästökaupasta.

Arviomuistioluonnos onnistuu luomaan yhteisen käsitteistön, mutta muistioluonnos on liian yleisellä tasolla ja siinä on puutteellisesti käsitelty eräitä tärkeitä asioita. Näiden puutteiden johdosta ei ole mahdollista arvioida, mitkä ovat kotimaisen (tai myöhemmin EU-tason) tieliikenteen päästökaupan vaikutukset (päästövähennykset, kotitaloudet, elinkeinoelämä) ja järkevimmät toteutusvaihtoehdot. Muistioluonnoksen pohjalta ei täten voi ottaa vielä kantaa kotimaan tieliikenteen päästökauppajärjestelmän kehittämisen ja käyttöönoton puolesta.

Puutteet ovat:

1) Luonnoksessa ole arvioitu riittävän tarkasti Euroopan komission muutosehdotusta energiaverodirektiivin muuttamiseksi. Kuten muistioluonnoksessa on moneen otteeseen tuotu esille, niin verotusasiat ovat monella tapaa kytköksissä päästökauppaan. Energiaverodirektiivi ja mahdollinen EU-tason tieliikenteen päästökauppa tulevat aiheuttamaan muutospaineita Suomen energiaverojärjestelmään, sillä Euroopan komission vaikutusten arviontien mukaan hiilidioksidiveron todetaan olevan päällekkäinen päästökauppamekanismin kanssa.

2) Luonnoksessa ei ole otettu riittävän tarkasti huomioon biopolttoaineiden jakeluelvoitetta. Luonnoksessa ei oteta lainkaan huomioon sitä, että jakeluelvoitteeseen on tulossa merkittäviä muutoksia vuosina 2022 ja 2023. Biokaasu tulee mukaan jakeluelvoitteeseen 1.1.2022 ja sähköpolttoaineet vuotta myöhemmin. Muutosten myötä jakeluelvollisten määrän odotetaan kasvavan. Jakeluelvoitteeseen on mahdollista lähteä mukaan myös pienempien jakelijoiden. Lisäksi on harkinnassa, että jakeluelvoitetasoa nostettaisiin 34 prosenttiin tai 40 prosenttiin.

Jatkotyön osalta esitämme, että ministeriöiden resurssit kohdistettaisiin kotimaisen päästökaupan kehittämisen sijaan erityisesti EU-tason päästökauppaehdotuksen kehittämiseen, kattavan kansallisen vaikutusten arviointien tekemiseen (55-valmiuspaketin ehdotusten kokonais- ja ristikkäisvaikutukset liikennesektorille kotimaisen uusiutuvan energian tuotanto mukaan lukien) sekä liikenteen verotuksen uudistamiseen (energiaverodirektiivin muutosesitys, kansalliset tarpeet kehittää energiaverotusta sekä verotuksen yhteensovittaminen ilmastotoimien kanssa).

Asian tausta ja valmistelu sekä nykytila ja sen arviointi Voitte tässä lausua arviomuistion luvuista 1 ja 2

Pidämme arvokkaana asiana sitä, että työryhmä on raportissaan tarkastellut myös komission ehdotusta päästökaupasta.

Päästökauppajärjestelmä päästövähennyskeinona

Voitte tässä lausua luvusta 3

Luonnoksessa on arviomme mukaan tuotu kattavasti esille asian moninaisuus ja esitelty päästökaupan peruseriaatteet. Arviomuistioluonnos onnistuu luomaan yhteisen käsitteistön, mutta tämän työn pohjalta ei voi ottaa vielä kantaa kotimaan tieliikenteen päästökauppajärjestelmän kehittämisen ja käyttöönoton puolesta.

Tieliikenteen päästökaupan toteutuksen vaihtoehdot

Voitte tässä lausua luvusta 4 (mm. päästökaupan toteutusvaihtoehdoista, toteuttamiskustannuksista (myös muista kuin viranomaisten hallinnollisista kustannuksista), seurannan, raportoinnin ja todentamisen järjestämisestä.)

Luonnoksessa on arviomme mukaan esitelty selkeästi eri vaihtoehdot, mutta muistioluonnos on liian yleisellä tasolla ja siinä on puutteellisesti käsitelty jakeluelvoitetta ja energiaverotuksen muutoksia. Näiden puutteiden johdosta ei ole mahdollista arvioida, mitkä ovat kotimaisen (tai myöhemmin EU-tason) tieliikenteen päästökaupan vaikutukset (päästövähennykset, kotitaloudet, elinkeinoelämä). Muistioluonnoksen pohjalta ei voi ottaa vielä kantaa kotimaan tieliikenteen päästökauppajärjestelmän kehittämisen ja käyttöönoton puolesta.

Päästökaupan vaikutukset

Voitte tässä lausua luvuista 5.1.-5.5.

Arviointiluonnoksessa ei ole arvioitu energiaveromuutokset, jakeluvuorituksen ja kotimaisen/EU-tason tieliikenteen päästökauppojen yhteisvaikutuksia. Vaikutukset elinkeinoelämään ovat täten ainoastaan suuntaa antavat. Esimerkiksi energiaverodirektiivin muutosehdotuksen mukaan Suomessa jouduttaisiin luopumaan ammattidieselistä.

Arviointiluonnoksessa ei ole arvioitu päästökaupan aiheuttamaa hinnan muutosta liikennekaasuun, mitä tulisi täydentää jatkotyössä.

Kompensaatiot ja yhteenveto vaikutuksista ja kompensaatioista

Voitte tässä lausua luvuista 5.6. ja 5.7. (Lausunnonantajia pyydetään ottamaan kantaa muistion kompensaatiomalleihin sekä esittämään mahdollisia muita näkemyksiä kompensaatioiden tarpeellisuudesta ja vaihtoehtoisista toteutamistavoista.)

Pidämme tärkeänä sitä, että tarkastelussa on ollut mukana myös kompensaatiomahdollisuudet. Eri vaihtoehtojen arviointi ja vertailu ei kuitenkaan ole mahdollista ennen kuin liikenteen verotus- ja päästökauppa-asiat ovat selvät.

Yhteenveto ja johtopäätökset

Voitte tässä lausua luvusta 6.

-

Virolainen-Hynnä Anna
Suomen Biokierto ja Biokaasu ry